

Tržište drvnih proizvoda u 1980. i izgledi za 1981. g.

Prof. dr Dušan Oreščanin, dipl. ing.
Beograd

UDK 634.0.7.

Prispjelo: 13. 12. 1980.
Prihvaćeno: 20. 12. 1980.

Stručni rad

Sažetak

Prikazuju se kretanja ponude i tražnje grupa sortimenata u svakoj od zemalja i kontinenata tokom 1980. i daju prognoze za 1981.

Tržište drva i drvnih proizvoda 1980. karakterizira nesrazmer ponude i tražnje, povećanje cena sirovina, smanjenje tražnje u građevinarstvu, koje pogada pilanarstvo, proizvodnju ploča i industriju nameštaja. Prognoze za 1981. isto tako nisu ohrabrujuće. Zbog povećane tražnje ogrevnog drveta pojavljuje se akutan nedostatak celuloznog drveta i rast cena. To se odražava na cene i ponudu papira.

Ključne reči: tržišni trendovi — ponuda i tražnja drvnih proizvoda — međunarodna trgovina.

TIMBER TRENDS IN 1980 AND 1981 PROSPECTS

Summary

Offer and demand trends for groups of products in each country and continents during 1980 and forecasts for 1981 are shown.

The market for timber and products thereof is in 1980 characterized by unbalanced offer and demand, price rise of raw timber, decrease in building activities, which influences lumber, board and furniture manufacture. Forecasts for 1981 are also not encouraging. Due to increase in demand for fuelwood, pulpwood is acutely scarce, its prices rising. It influences prices and supply of paper.

Key words: Market Trends — Supply and Demand of Timber Products — International Trade.

1. RAZVOJ OPŠTE EKONOMSKE SITUACIJE

U većini industrijski razvijenih zemalja u 1980. g. recesioni trend bio je izraženiji tek nekoliko mjeseci posle početka razvoja recesije u SAD. Industrijska proizvodnja usporavala je svoj rast, a u nekim granama došlo je i do stvarnog pada. To se naročito odrazilo u oblasti građevinske industrije. Stopa rasta inflacije bila je različita, zavisno od zemalja. Pala je samo u nekim. Stopa nezaposlenosti u zemljama Evropske ekonomske zajednice dostigla je najviši nivo od njegov osnutka.

SAD su u 1980. g. ušle s recesijom neočekivanog intenziteta. Stopa nezaposlenosti u maju dostigla je 7,8%, a stopa rasta bruto društvenog proizvoda bila je negativna za 9%. Pošto je od rane jeseni došlo do laganog oporavka, procjenjuje se da će za celu 1980. g. stopa rasta biti negativna za oko 0,5 — 1,5%.

Bruto društveni proizvod u 13 industrijski razvijenih zemalja Zapadne Evrope porastao je u 1979. g. za 3,4%, odnosno više nego što se ranije očekivalo.

Početkom 1980. g. očekivalo se da će ekonomska situacija u Evropi biti sve lošija kako vreme

bude odmicalo, i da će zbog rasta cena nafte platni deficiti biti sve veći.

U prvom mesecu 1980. g. stopa inflacije je rasla kao što se i očekivalo. Pred kraj I kvartala kretala se u proseku iznad 12% po godišnjoj stopi rasta u poređenju sa 7% u 1978. g. Počevši od II kvartala, stopa rasta inflacije je u mnogim zemljama opadala.

Početkom godine predviđanja o stopi rasta u 1980. g. kretala su se oko 1,9%. Sredinom godine predviđena je stopa rasta od 1,5% ili čak 1,25%. Međunarodni monetarni fond, čija su predviđanja uvek pesimistička, za 7 zemalja (SAD, Kanadu, Japan, Veliku Britaniju, Francusku, SR Njemačku i Italiju) predvideo je stopu rasta od svega 0,6%.

Sasvim je neizvesno kakve će stope rasta imati SAD i zemlje Zapadne Evrope u 1981. g. Reperkusije rata na Srednjem istoku na privredne tokove i kretanja cena nafte su neizvesne. U SAD je u toku jeseni došlo do pozitivnih kretanja, ali je u SR Njemačkoj došlo do teškoća koje su dovele do pada vrednosti marke. Zbog toga su i prognoze o rastu u 1981. g. različite. One se u SAD kreću od negativnog rasta bruto društvenog proizvoda od 0,5 — 1,5% pa do zadržavanja

na nivou iz 1980. g. a u zemljama Zapadne Evrope do porasta do 2,5%, zbog očekivanog oživljavanja pred kraj II polugođa.

U SSSR-u i zemljama Istočne Evrope u 1980. g. stopa rasta nacionalnog dohotka iznosiće 3,7%, što je više od stope rasta u 1979. g (2,4%). U 1981. g. se očekuje nešto brža stopa rasta nego u 1980. g.

2. TRŽISTE DRVNIH PROIZVODA

Razvoj tržišta drvnih proizvoda ne može biti drukčiji od razvoja opšte ekonomske situacije. Intenzitet je samo drukčiji, jer zavisi od toga koji je sektor privređivanja pogođen rastom ili padom konjunktura. Potrošnja drva je naročito osetljiva na sektoru: stambene izgradnje, industrije nameštaja i industrije celuloze i papira. Promene potražnje drva zavise i od toga koliko su zalihe i na kome mestu se nalaze: kod proizvođača, uvoznika ili krajnjeg potrošača. Promene se ne događaju istovremeno s promenom stope rasta nego s izvesnim zakašnjenjem. Ono je najmanje kod piljene građe četinarara a najveće kod celuloznog drva.

Potrošnja ogrevnog drva je permanentna, bez obzira na stopu ekonomskog rasta. Ona zavisi od mogućnosti snabdevanja alternativnim izvorima energije, odnosno odnosa njihovih cena. Potražnja namještaja, takođe, zavisi od mnogih faktora, i nije uvek u strogoj korelaciji s porastom bruto društvenog proizvoda.

Zadržavajući trend iz prethodne tri godine, evropsko tržište proizvoda šumarstva i drvne industrije bilo je i u 1979. g. vrlo čvrsto. Tako se nastavilo i u I polugođu 1980. g. Došlo je do ekspanzije potrošnje gotovo svih proizvoda šumarstva i drvne industrije. U sektoru koji najviše troši drvo, tj. građevinarstvu, potrošnja je rasla brže od gradnje novih stanova. Velike količine drva trošene su za rekonstrukciju i održavanje starih zgrada. Zbog energetske krize mnogo drva je trošeno i za izolaciju. Na povećanje potrošnje drva uticalo je veće učešće u stambenoj izgradnji kuća za jednu porodicu.

U 1979. g. zalihe i kod izvoznika i kod uvoznika imale su stalnu tendencu smanjenja. U zemljama uvoznicama, trgovina je nastojala da zalihe dovede na normalu i zbog toga je kupovala više. Doduše, visoke kamatne stope nisu stimulisale ni uvoznike ni izvoznike da drže visoke zalihe. Zbog toga se u 1980. g. ušlo s niskim zalihama u celom lancu od proizvođača ka potrošaču. Živa trgovina se nastavila i u prvim mesecima 1980. g. U SAD, međutim, zbog oštrog pada stambene izgradnje, naglo je pala potražnja svih drvnih proizvoda, osim celuloznog.

Nagao porast potražnje ogrevnog drva izazvao je nestašicu drva za celulozu i simultani porast cena jednog i drugog proizvoda.

Visoka potražnja bila je praćena i stalnim rastom cena, što se za većinu proizvoda produži-

lo sve do maja 1980. g. Izuzetak je bilo kolebanje cena u SAD u I kvartalu i kolebanje cena trupaca u Jugoistočnoj Aziji.

Polovinom 1980. g. bili su jasno izraženi znakovi slabljenja potražnje, naročito piljene građe i ploča. Došlo je do zaustavljanja rasta cena i u nekim slučajevima do laganog pada. Upravo od septembra pa dalje potražnja je bila slaba za sve proizvode, izuzevši celuloznog i ogrevnog drva. Iznimno u ovoj godini je zaustavljanje rasta cena celuloze i većine vrsta papira palo u isto vreme kada i ostalih proizvoda od drva.

Mada je rast cena građe, ploča, celuloze i papira zaustavljen, ipak i u toku jeseni cene drveta na panju i u SAD i u Evropi imale su tendencu rasta. Cene trupaca u Jugoistočnoj Aziji padale su i dalje.

Polovinom godine za većinu vrsta i trupaca i građe u Zapadnoj Africi došlo je do uravnoteženja ponude i potražnje i stabilizacije cena na dostignutom visokom nivou. Ponuda je bila manja od potražnje samo kod nekih vrsta (utile, limba, sabeli, samba).

Veliki izvoznici i uvoznici disciplinovano su očekivali slabljenje situacije na tržištu. Uzdržavali su se od preteranih ponuda i preterane potražnje, pa nije došlo do jačeg poremećaja cena. Tržište za 1981. g. ni do kraja godine nije bilo otvoreno. U toku I polugođa se ne očekuje promena situacije na tržištu. Tek pred kraj II polugođa očekuje se oživljavanje tržišta i blago pomeranje cena na više.

2. 1. PILJENA GRAĐA ČETINARA

Potrošnja piljene građe četinarara u Evropi (bez SSSR-a) iznosila je u 1979. g. 78,7 miliona m³. To je bilo gotovo jednako potrošnji u rekordnoj 1973. g. Prema preliminarnim podacima, potrošnja u 1980. g. je pala na 75,6 miliona m³ ili za 1,2 miliona m³.

(u milionima m³)

	1979.	Ocena	
		1980.	1981.
Evropa			
Proizvodnja	71,08	72,25	71,41
Uvoz	29,55	27,33	25,23
Izvoz	22,64	21,84	20,91
SSSR			
Izvoz	7,45	7,20	7,20
Kanada			
Proizvodnja	43,65	40,50	41,80
Uvoz	0,79	0,78	0,80
Izvoz	31,29	28,80	30,70
SAD			
Proizvodnja	26,400	21,50	24,80
Izvoz	4,20	5,20	5,70

Suprotno od potrošnje, proizvodnja u Evropi je porasla za 1,2 miliona m³. Uvoz u 1980. g. će biti za 2,2 miliona m³ manji, ili za 7,5% u odnosu na 1979. g. Izvoz je takođe smanjen za 1,1 miliona m³, ili za 3,5%. Pošto su i zivoz i uvoz ostali u I polugodu na nivou iz I polugoda 1979. g., smanjenje je isključivo posledica smanjenja aktivnosti u II polugodu 1980. g. U 1981. g. se očekuje dalji pad potrošnje izvoza i uvoza. Proizvodnja i izvoz će manje pasti od potrošnje i uvoza. U mnogim zemljama izvoznicama zalihe su krajem 1980. g. bile manje od zaliha u isto vreme prethodne godine. Manja će potražnja dobro doći izvoznicima jer će im omogućiti bolju kompoziciju zaliha.

Do otvaranja tržišta za 1980. g. došlo je ranije nego obično. Ono je usledilo u kasnu jesen 1979. g. obimnim prodajama zemalja Skandinavije, ali je kao i uvek konačno otvoreno za sovjetskom ponudom u Velikoj Britaniji 11. januara 1980. g. Ponuđena je bila znatno manja količina nego godinu dana ranije, a cene su, zavisno od sortimenta, bile povišene za 17—20%. Istovremeno, uz slično povišenje cena, usledile su sovjetske ponude u Danskoj, Holandiji, Francuskoj i SR Njemačkoj. U svim ovim zemljama prodane su daleko veće količine od ponuđenih.

Već za vreme prve ponude očekivalo se da će Sovjeti u svojoj drugoj ponudi povisiti cene. Do toga je došlo 7. marta 1980. u drugoj ponudi Velikoj Britaniji. Cene su povišene za 2—7%. Slično je bilo i na ostalim tržištima u drugim sovjetskim ponudama.

Sveđani i Finci su nastojali da postignu nešto više cene od sovjetskih, što je i normalno, jer mogu da promptno isporučuju manje količine, ali i kvalitet im je za neke provenijencije bolji. No, zbog povišenja kursa funte, ta je razlika u kasnu jesen na britanskom tržištu bila u korist sovjetskog izvoznika.

I pored svih ekonomskih i političkih teškoća, uvoz u Italiju prvih 9 meseci bio je rekordan. Samo je iz Austrije uvezeno više za 6%. To je omogućilo izvoznicima iz Austrije u Italiju da stalno povećavaju cene u prvih 5 meseci 1980. g.

Na tržištu u Italiji, zemljama Mediterana i Bliskog istoka, sve su prisutniji Kanađani. Taj prodor je bio posledica smanjene mogućnosti izvoza u SAD. Kanadske cene piljene građe, za građevinarstvo (odgovara jugoslavenskoj III/IV kl), bile su i do 25% niže od jugoslavenskih, austrijskih i skandinavskih. To je vrlo atraktivno za uvoznike, mada ne sasvim i za krajnje potrošače, koji, zbog mera na koje nisu navikli, gube 20% u masi. Na taj način se razlika u ceni smanjuje na svega 5%.

Zemlje Srednjeg i Bliskog istoka, i pored svih teškoća, naročito transportnih (zakrčenosti ili za-

tvorenosti nekih luka posle izbijanja rata između Iraka i Irana), sve su veći kupci građe četinarara. Samo 12 arapskih zemalja će u 1980. g. uvesti 4,2 miliona m³.

I u 1980. g. su dosta neprilika na tržištima izazivali izvoznici iz Čilea niskim cenama građe Pinus radiata.

Već pred kraj I polugoda usporavanje potražnje u Evropi je bilo jasno izraženo. To nije bila posledica velikih nabavki u kasnim mesecima 1979. i ranim mesecima 1980. g., već više posledica straha koji je zavladao kod uvoznika u pogledu budućeg razvoja stambene izgradnje zbog visokih cena građevinskog materijala i visokih kamatnih stopa.

U nekim zemljama, npr. Holandiji, Velikoj Britaniji i Italiji, krajnji potrošači su nastojali da smanje zalihe jer im je njihovo držanje postalo preskupo.

Pad potražnje u drugom polugodu se jasno vidi po tome što je Švedska do kraja oktobra za isporuke u 1980. g. prodala za 11% manje nego u isto vreme 1979. g. za isporuke u toj godini. Istovremeno su prodaje za 1981. g. iznosile svega 1.965.000 m³ prema 1.555.000 m³ do kraja oktobra 1979. g. za isporuke u 1980. g.

Zbog pada stambene izgradnje, U SAD je došlo do pada potrošnje građe četinarara. Ona je u 1980. g. bila manja za 19 miliona m³ od potrošnje u 1979. g. To se nije osetilo na visini zaliha i preteranom padu cena, jer je karakteristika šumarstva i drvne industrije SAD da brzo proizvodnju prilagode potražnji. Izvoznici iz Kanade su proizvodnju smanjili svega za 3,5 miliona m³, jer su povećali izvoz u zemlje Evrope, Severne Afrike, Bliskog istoka i Japan.

Na kraju godine nije došlo do poremećaja na tržištu, jer, za razliku od 1974., visokih zaliha kod izvoznika i uvoznika nije bilo, osim retkih izuzetaka (Holandija). Pored toga, veliki izvoznici su odustali od ponuda dok uvoznici ne pokažu spremnost za kupovine. Predstavnik SSSR-a na Konferenciji izvoznika i uvoznika piljene građe četinarara, koja je održana u Rimu krajem oktobra, dao je uveravanja da će SSSR u slučaju potrebe smanjiti izvoz, da bi na taj način bila sačuvana stabilnost na tržištu. Sudeći po disciplinovanom držanju i izvoznika i uvoznika, slabljenje potražnje neće dovesti do poremećaja sličnih onim u 1974. g. Cene će u I polugodu ostati nepromenjene, s eventualnom blagom korekcijom na niže. U II polugodu, zavisno od razvoja opšte ekonomske situacije u SAD i Evropi, treba očekivati blago oživljavanje uz blag rast cena.

2. 2. GRAĐA LIŠČARA

2. 2. 1. Trupci liščara.

Evropska trgovina trupaca za rezanje, ljuštenje i furnir u 1979. g. ostala je na nivou iz 1978. g.

Kretanje evropskog izvoza i uvoza (hiljada m³)

1. Izvoz

	Ocena			
	1978.	1979.	1980.	1981.
Evropa bez SSSR-a	2249	2388	2442	2313
Od toga				
Francuska	758	725	790	810
Jugoslavija	333	436	350	350
Švajcarska	317	309	350	350
SR Nemačka	201	189	200	200
Čehoslovačka	162	262	239	132
Belgija/Luks.	153	157	150	150
Austrija	152	156	140	140

2. Uvoz

	Ocena			
	1978.	1979.	1980.	1981.
Evropa (bez SSR-a)	8633	8611	8906	8286
Od toga				
Italija	2361	2711	2600	2400
Francuska	1629	1761	2076	1965
SR Nemačka	1325	1287	1400	1200
Spanija	591	687	650	610
Portugal	237	158	240	200
Belgija/luks.	356	335	300	280
Holandija	325	301	270	245
Velika Britanija	203	213	165	168
Japan	21901	21832	22000	22000

Od ukupnog uvoza trupaca u Evropu na trupce iz tropskog regiona otpadalo je u %: 1978. g. 63%, 1979. g. 67%, 1980. g. 68%, a u 1981. g., prema oceni, 69%.

Jugoslavija je, posle Francuske, najveći evropski izvoznik trupaca lišćara. Izvoz iz Jugoslavije i iz Austrije uglavnom je usmeren u Italiju.

Uvoz trupaca u Evropu bio je u sukcesivnom padu u poslednje tri godine.

Cene trupaca evropske proizvodnje znatno su porasle između IV kvartala 1978. g. i III kvartala 1979. g. Opadale su sledeća dva kvartala i ponovo počele da rastu krajem 1979. g., naročito, posle licitacija u Francuskoj (do 30%). Rasle su kroz celo I polugođe 1980. g. U toku jeseni 1980. g. cene trupaca hrasta su padale, (5—10%), a cene trupaca bukve rasle (5—10%). Najviše su u jesen porasle cene trupaca topole u Francuskoj (do 40%).

Uvozne cene trupaca iz tropskog regiona porasle su u proseku za 10—15% u 1979. g., a približno prvih meseca 1980. g.

Cene trupaca merantija, launa i seraje u Južnoistočnoj Aziji vrlo su fluktuirale posljednjih godina. Cene trupaca launa, FOB Davao, po m³ u dolarima iznosile su u proseku: novembra 1974.

g. 28—42, oktobra 1976. 80—85, avgusta 1979. g. 205—210, decembra 1979. g. 155—160, februara 1980. g. 190—195, avgusta 1980. g. 165—175, septembra 1980. g. 160—165 i oktobra 1980. g. 135—140.

2.2.2. Piljena građa lišćara

Evropska potrošnja piljene građe lišćara dostigla je 22,36 miliona m³, što je za 3,7% više nego u 1978. g. U 1980. g. došlo je do blagog pada potrošnje zbog teškoća u koje je zapala industrija nameštaja u nekim zemljama i smanjene građevinske aktivnosti.

Bilans piljene građe u Evropi (miliona m³)

	Ocena			
	1978.	1979.	1980.	1981.
Evropa bez SSSR-a				
Proizvodnja	19,11	19,02	18,70	18,66
Uvoz	5,75	6,67	6,43	5,96
Izvoz	3,23	3,22	3,13	3,18
Približna potrošnja	21,61	22,47	21,00	21,44

Nakon neprestanog rasta od 1976. g., evropski izvoz građe lišćara blago je pao u 1979. g. i tako prekinuo trend rasta. Jedino je Jugoslavija, kao najveći evropski izvoznik, povećala svoj izvoz. Suprotno od toga, izvoz iz Francuske i Rumunije je pao. Uvoz je porastao zbog rasta uvoza piljene građe tropskih vrsta, naročito u Italiju i Francusku.

Odnos uvoza iz umerene i tropske zone bio je ovakav u hiljadama m³:

	1977.	1978.	1979.
Uvoz vrsta iz umerene zone	2718	2559	3025
Uvoz vrsta iz tropske zone	2806	2766	2733

Evropski izvoz van regiona ima značaja samo za neke zemlje, upravo za Rumuniju zbog izvoza u SSSR i Jugoslaviju zbog izvoza u zemlje Mediterana i Bliskog istoka.

Najveći evropski izvoznici su Francuska, SR Nemačka, Rumunija i Jugoslavija.

Izvoz u hiljadama m³:

	Ocena		
	1979.	1980.	1981.
Francuska	630	520	540
SR Nemačka	354	365	365
Rumunija	394	306	300
Jugoslavija	923	930	550

Izvoz iz Rumunije je posljednjih godina prepolovljen, a izvoz iz SR Nemačke postaje sve značajniji. Na Jugoslaviju je 1979. g. otpadalo 32% evropskog izvoza građe liščara, odnosno zauzela je prvo mesto, koje je imala sve do 1960. g.

Najveće uvoznice građe iz umerene zone (uvoz vrsta iz tropske zone isključen) su Belgija, Francuska, Italija, Holandija, Španija i Velika Britanija.

Uvoz u hiljadama m³

	1979.	Ocena	
		1980.	1981.
Belgija/Luksemburg	320	335	330
Francuska	190	215	220
Italija	890	700	650
Holandija	255	235	235
Španija	389	365	350
Velika Britanija	199	160	190

Uvoz iz tropske i iz umerene zone rastao je i u I polугоду 1980. g. No već pred kraj II kvartala došlo je do slabljenja potražnje zbog smanjenja potražnje od strane industrije nameštaja i građevinske stolarije.

Proizvođači piljene građe liščara, koji su se sastali u Achernu 11. novembra 1980. g., bili su vrlo pesimistički raspoloženi u pogledu razvoja tržišta u 1981. g. Pilanari iz SR Nemačke tvrdili su da je neprodano dve trećine godišnje proizvodnje piljene građe bukve slabijeg kvaliteta. Problema s prodajom građe dobrog kvaliteta ni tada nije bilo.

Uvoz piljene građe hrasta iz SAD u zemlje zapadne Evrope u stalnom je porastu. Već u 1979. g. u SR Nemačku je uvezeno više građe hrasta iz SAD nego iz Francuske. Čak i Francuska je u toku I polугода 1980. g. povećala uvoz iz SAD. Ovaj relativno visok uvoz iz SAD je uticao na formiranje cene građe hrasta u Francuskoj i SR Nemačkoj. Npr. u novembru su cene neokrajčene piljene građe hrasta, 2 godine prirodno sušene, I kl., pale s ranijih 1400—1700 DM na 1280—1380 DM/m³, fco pilana. U SR Nemačkoj su u kasnu jesen pale i cene piljene građe bukve. Za građu A kl., parenu, dobijalo se u novembru 450—510 DM, prema 550 koliko se postizalo pola godine ranije.

Italijani su u 1979. g. i I polугоду 1980. uvezli više nego ranije, ali je potražnja u II polугоду oslabila. Zbog toga će uvoz građe hrasta, bukve i jasena biti za oko 190.000 m³ manji nego u 1979. g. Od ukupnog uvoza u 1979. g., na Jugoslaviju je otpadalo 62%. Na drugo mesto je dolazila Austrija sa 9%. Posle Italije najveći uvoznik u Evropi je Španija. Uvoz je poslednjih godina bio u blagom padu. U 1979. g. je uvezeno 389.000 m³ piljene građe bukve i ostalih vrsta iz umerene zone. Od toga je na SR Nemačku otpadalo 35%, Francusku nešto manje, a Jugoslaviju svega 8%.

U padu je bio i uvoz u Veliku Britaniju. Od ukupnog uvoza iz zemalja Evrope (171.000 m³), na Jugoslaviju je otpadalo svega 6%. Napominje se da je Jugoslavija u ukupnom uvozu piljene građe bukve učestvovala 1939. g. sa 52%, 1949. g. sa 82%, 1953. g. sa 53%. Rumunija nije više onaj izvoznik koji potiskuje Jugoslaviju sa britanskog tržišta. Njeno učešće je 1979. g. bilo samo dvostruko veće od jugoslavenskog, ili jednako danskom, ili gotovo dvostruko manje od nemačkog.

Visoka potražnja građe iz tropskog regiona nastavila se i 1979. g. i I polугоду 1980. g. U 1979. g. je uvezeno za 28% više nego u 1978. g. Uvoz u 1980. g. kreće se blizu nivoa iz 1979. g. Naročito je bila tražena građa afrormosije, makorea, limbe i sambe. Pošto je sipo/utile postao preskup, potrošači su se orijentisali na sapeli, khayu i niangon.

U 1979. i I polугоду 1980. porasla je i potražnja građe iz Jugoistočne Azije, najvećim delom zbog teškoća u nabavci građe u Zapadnoj Africi. Uvoz, naročito u Holandiju i SR Nemačku, bio je viši od pokriva tekućih potreba, pa je došlo do nagomilavanja zaliha kod uvoznika i krajnjih potrošača. Posledica je bila pad potražnje već pred kraj II kvartala.

Polovinom godine došlo je do izravnjanja ponude i potražnje za većinu afričkih vrsta (osim sipo/ ulile, limbe, sambe, acajoua, kotiboa i sapelia). Pred kraj godine u padu su bile i ponuda i potražnja. Počevši od oktobra, došlo je do laganog oporavka potražnje vrsta iz Jugoistočne Azije.

Kretanje cena evropskih vrsta liščara bilo je burno sve do aprila 1980. g. Samo od aprila do septembra 1979. g. cene jugoslavenske bukove piljene građe porasle su za 21%, rumunske za 30%, a nemačke za 15%. Mada je još u septembru 1979. g. izgledalo da su cene građe dostigle svoj najviši nivo, one su ponovo počele da rastu posle toga što su porasle cene drveta na panju u Francuskoj, a kasnije i u ostalim zemljama Evrope i u Severnoj Americi. Porast cena građe hrasta bio je blaži od porasta cene bukove građe zbog konkurencije piljene građe hrasta iz SAD, naročito zbog slabljenja kursa dolara. Počevši od II polугода, cene su počele da se kolebaju, naročito hrastove građe u Francuskoj i SR Nemačkoj. Cene bukvoj građi, osim u Nemačkoj, ostale su nepromenjene, mada je bilo isporuka građe boljeg kvaliteta od ugovorenog. U ovakvoj situaciji na jesenjim licitacijama u Francuskoj došlo je do rasta cene bukovih trupaca. Sličan trend je ispoljen i u nekim drugim zemljama (Austrija, SAD, SR Nemačka).

Rasle su i cene afričkih vrsta drveta, i one su dostigle vrlo visok nivo. Rast je za većinu vrsta zaustavljen krajem I polугода. Pred kraj godine, za manje popularne vrste došlo je i do pada cena.

Cene piljene građe vrsta iz Jugoistočne Azije, koje su pale u toku II kvartala, počele su se oporavljati počevši od oktobra.

U 1981. g. se u Evropi očekuje marginalan pad potrošnje građe liščara, osetniji pad uvoza, naročito tropskih vrsta, ali i umereni porast mogućnosti izvoza. Očekivani uvoz je marginalan u odnosu na očekivani u 1980. g. zbog pada u II polугоду, ali je znatan u odnosu na 1979. g. Najveći pad uvoza očekuje Italija, odnosno za 240.000 m³ u odnosu na 1979. g., ili na 50.000 m³ u odnosu na ocenjeni izvoz u 1980. g. (mislimo da je ocena preterano niska). Praktički to znači manji uvoz iz Jugoslavije za 150.000 m³ u odnosu na 1979. g., ili najmanje za 70.000 m³ u odnosu na 1978. g. Španija očekuje marginalno manji uvoz a Velika Britanija nešto veći.

No iz razmatranja ne treba ispustiti izvoz od oko 180.000 m³ u zemlje Mediterana i Bliskog istoka, čiji je glavni snabdevač Jugoslavija. Egipat će, verovatno, uvesti oko 120.000 m³.

Izvoz iz SAD će ostati na visokom nivou dostignutom u 1980. g.

Očekuje se pad uvoza vrsta iz tropskog regiona, zbog nagomilanih zalih vrsta iz Jugoistočne Azije.

Uzevši u obzir sve faktore koji deluju na razvoj cena, realno je da se očekuje stabilizacija cena na nivou dostignutom krajem 1980. g. i blag rast cena u II polугоду, ako to razvoj opšte ekonomske situacije omogući.

2.3. PLOČE

2.3.1. Šperploče i panel ploče.

Evropska proizvodnja šper i panel ploča u 1979. g. dostigla je nivo od 3,8 miliona m³, što je za 300.000 m³ više nego u 1978. g. Proizvodnja u 1980. g. je nešto manja. Uvoz je nastavio da raste i dostigao je 3,50 miliona m³, ili dve trećine evropske potrošnje. Proizvodnja i potrošnja bili su u padu 1980. g. najvećim delom zbog oštrog pada uvoza u Veliku Britaniju. Najveći udeo u ukupnoj proizvodnji šperploča i panel ploča imaju panel ploče u SR Nemačkoj (75%) i Poljskoj (55%). Ranije je učešće proizvodnje panel ploča bilo visoko i u Finskoj, ali je zbog pada mogućnosti izvoza u Veliku Britaniju u 1979. g. palo na 13%.

Bilans šperploča i panel ploča

	(hiljada m ³)		
	Ocena		
	1979.	1980.	1981.
Evropa (bez SSSR-a)			
Proizvodnja	3,82	3,75	3,73
Uvoz	3,50	3,32	3,33
Izvoz	1,46	1,41	1,36

Evropska industrija šper i panel ploča je znatno pogođena konkurencijom uvezenih ploča iz zemalja Jugoistočne Azije i Severne Amerike. Proizvodnja u Jugoistočnoj Aziji se snažno razvila, naročito u Južnoj Koreji, Malaziji i Singapuru. U toku 1979. i 1980. g. snažan razvoj je počeo i u Indoneziji.

Industrija šper i panel ploča trpela je od nestašice trupaca i porasta cena trupaca domaće proizvodnje i uvezenih iz tropskog regiona.

Problem nestašice i cena trupaca bio je naročito izražen u Južnoj Koreji i Singapuru. To kao i pad izvoza u SAD izazvalo je pad pod stečaj nekoliko velikih fabrika u Južnoj Koreji i Taiwanu.

U toku I kvartala 1980. g., zbog pada stambene izgradnje, došle su u teškoće fabrike šperploča u SAD. Polovina od njih je bila obustavila proizvodnju, te je ova s 18,2 miliona m³ u 1979. g. pala na 15,4 miliona m³ u 1980. g. Smanjenjem proizvodnje izbegnut je nesklad između ponude i potražnje i jak pad cena. Pred kraj I polугода, posle oživljavanja stambene izgradnje, industrija šperploča počela je s normalnim obimom proizvodnje. U II polугоду smanjena je proizvodnja i u Finskoj, Italiji i Čehoslovačkoj. Upravo Finska je smanjila proizvodnju za 5%. Proizvodnja u Jugoistočnoj Aziji bila je smanjena u II kvartalu.

Stopa rasta izvoza i uvoza u 1979. g. bila je veća od stope rasta proizvodnje; uvezeno je više za 16% a izvezeno više za 7% nego u 1978. g. U 1980. g. uvoz je pao za 8% a izvoz za 4%. Samo uvoz u Veliku Britaniju je pao za 25%.

Za evropsko tržište velik interes pokazuju proizvođači iz Severne Amerike i Jugoistočne Azije. Južna Koreja godišnje izvozi 1,700.000 m³ a Malazija i Filipini po 400.000 m³, a Singapur 550.000 m³. Povoljan razvoj na tržištu bio je zastavljen u maju. Krajem I polугода situacija je na tržištu bila sasvim konfuzna. Na jednoj strani, zbog porasta troškova proizvodnje, proizvođači su nastojali da i dalje podižu cene, a na drugoj strani slabljenje potražnje bilo je očigledno, naročito u dve zemlje najveće uvoznice (SAD-a i Velikoj Britaniji). Ploče su u Evropu pristizale na osnovu ugovora zaključenih po raznim cenama.

Krajem godine tržište se smirilo. Smirile su se i cene posle kolebanja u III kvartalu. Veliki proizvođači su se ustezali od ponuda, naročito oni u Jugoistočnoj Aziji.

Cene šper i panel ploča počele su da rastu u ranim mesecima 1978. g. i nastavile su da rasti do kraja I polугода 1980. g. Fincima je čak uspelo da povise cene i za IV kvartal za 3%. Upravo Finci su svoje cene od 1978. g. povisili za 33%. Cene u SAD su fluktuirale. U martu 1980. g. bile su za 18% niže od cena u martu 1979. g.

U 1981. g. se očekuje blag porast potrošnje u Evropi. Ona najviše treba da poraste u Velikoj Britaniji i Švedskoj. U Italiji i Finskoj, naprotiv, očekuje se pad potrošnje. Proizvodnja će biti manja nego 1980. g. Finska je, npr., donela odluku da proizvodnju smanji za 10% u odnosu na već smanjenu proizvodnju u 1980. g. Uvoz će ostati na nivou iz 1980. g., ali za 5% ispod nivoa u 1979. g. Velika Britanija će uvesti za 13% više. Izvoz će pasti za 1,8%.

SAD očekuju znatan oporavak proizvodnje (13%) i uvoza (20%).

Razvoj cena je teško predvideti. To će zavistiti od discipline izvoznika i uvoznika, odnosno usklađenja ponude s potražnjom. Povećanje cena treba očekivati u SAD, u Evropi u I polугоду može doći samo do marginalnih promena.

2.3.2. Ploče iverice

Evropska proizvodnja ploča iverica bila je u ekspanziji i u 1979. i 1980. g.

Bilans ploča iverica

	(hiljada m ³)		
	1979.	1980.	1981.
Evropa bez SSSR-a			Ocena
Proizvodnja	24,27	24,93	24,42
Uvoz	4,96	4,52	4,57
Izvoz	5,06	5,09	5,04
SSSR			
Proizvodnja	4,90	—	—
Izvoz	0,27	0,32	0,34
Severna Amerika			
Proizvodnja	7,87	7,23	8,23
Uvoz	0,45	0,55	0,55
Izvoz	0,17	0,27	0,38

Stanje u industriji ploča iverica u I polугоду 1980. g. bilo je povoljnije nego ranijih godina, mada iskorišćenje kapaciteta u zemljama Zapadne Evrope nije prelazilo 80%. Po prvi put nakon niza godina cene su omogućavale ne samo pokriće troškova proizvodnje nego i pristojnu dobit.

Već krajem I polугода situacija se promenila. Proizvodnja je došla u teškoće mada je potražnja bila još dobra. Naime, trgovina je akumulirala visoke zalihe iz straha od rasta cena. Kako je uvidela da cene neće rasti, želela je da se otarasali zaliha i tako je konkurisala proizvođačima. U toku leta pad potražnje je bio veći nego što se očekivalo, jer su mnoge fabrike nameštaja produžile odmor, a i potražnja u građevinarstvu je oslabila. Povišenje cena, koje su 1. jula fabrike u SR Nemačkoj izvršile ne konsultujući indus-

triju nameštaja, nisu bile prihvaćene na tržištu. Već početkom avgusta fabrike su počele da rade sa smanjenim kapacitetom. Očekivalo se da će potražnja porasti najkasnije do oktobra, no to se nije dogodilo. U novembru potražnja nije mogla da apsorbuje tekuću proizvodnju. U takvoj situaciji proizvođači su odlučili da radije smanje proizvodnju nego da snize cene.

Neke fabrike su ograničile proizvodnju na 13 — 15 smena, a neke povremeno obustavljale proizvodnju na 4 — 5 dana.

Industrija ploča iverica u SSSR-u i zemljama Istočne Evrope radila je neprestano punim kapacitetom.

Najslabije iskorišćenje kapaciteta ima industrija iverica u Italiji. Počevši od 1973. g., proizvodnja stagnira na 1,5 miliona m³, a iskorišćenje kapaciteta ne prelazi 50%.

Evropska trgovina bila je uvek ograničena, jer svaka zemlja nastoji da proizvede dovoljno za pokriće svojih potreba. Ipak je uvoz u 1979. g. porastao za 14% a izvoz za 9%. Izvoz se kreće oko 5 miliona m³, a izvoz nešto ispod toga nivoa. U 1980. g. uvoz je bio u padu (oko 10%), a izvoz je ostao na istom nivou. Najveći evropski izvoznik je Belgija, koja izvozi oko 1,2 milion m³ godišnje (uglavnom pozderploča), a najveći uvoznik Velika Britanija, koja uvozi 1,3 — 1,5 miliona m³. SR Nemačka, koja je sada drugi proizvođač na svetu (iza SAD), uvozi godišnje 1,0, a izvozi 0,7 miliona m³.

Cene iverica su dugo stagnirale. One su, npr. u 1978. g., u SR Nemačkoj bile za 5,1% niže od cena u 1970. g. U 1979. g. počele su da se brzo oporavljaju. Najviši nivo su dostigle krajem juna 1980. g. Tada su u SR Nemačkoj bile gotovo za 50% više od cena pre godinu dana. U toku I polугода povišavane su dva puta: prvi put za 10% a drugi put za 15%. Julsko povišenje od 10% nije prihvaćeno. Pred kraj godine, i pored sniženja proizvodnje, cene su počele da se kolebaju. U severnim delovima SR Nemačke ploče od 19 mm, I klase, prodavane su po 7, a II klase 6,60 DM/m². U južnoj Nemačkoj, zbog konkurencije iz Austrije, cene su bile nešto niže.

Kod oplemenjenih ploča, osetio se u 1980. g. izrazit višak kapaciteta. Oni su u proleću u SR Nemačkoj korišteni sa 65% a u novembru sa 70%. Cene su se u proseku kretale od 8,80 — 9,30 DM/m², što je sasvim nezadovoljavajuće.

Očekuje se da će potrošnja u Evropi u 1981. g. biti približno jednaka proizvodnji, odnosno da će biti samo nešto veća od potrošnje u 1980. g. Proizvodnja će dostići 24,42 miliona m³ ili za 0,5 miliona m³ manje nego u 1980. g. Praktički to znači stagnaciju evropske proizvodnje iverica. Blag porast proizvodnje očekuje Čehoslovačka, Poljska, Jugoslavija i Velika Britanija. Izvoz i uvoz će ostati na nivou iz 1980. g. Uzimajući ovo u obzir, problem iskorišćenja kapaciteta će biti

i dalje prisutan. On se može još više zaoštriti, jer će biti pušteni u pogon neki novi kapaciteti i rekonstruirani stari. Iverice će i dalje ostati osnovna sirovina u industriji nameštaja, ali sirovina s kojom će industrija nameštaja biti sve manje zadovoljna (zbog kvaliteta). Zbog toga im treba tražiti novu namenu i pronalaziti nove vrste ploča.

Mada proizvođači, naročito u SR Nemačkoj, insistiraju na daljem povišenju cena zbog porasta cena drva, lepila i slabijeg iskorišćenja kapaciteta, malo je verovatno da će u tome uspeti u toku I kvartala.

2.3.3. Ploče vlaknatice

Poslednjih nekoliko godina tržište ploča vlaknatice je bilo manje regulirano od tržišta ostalih ploča.

Bilans ploča vlaknatice

	(hiljada m ³)		
		Ocena	
	1979.	1980.	1981.
Evropa bez SSSR-a			
Proizvodnja	4,48	4,52	4,52
Uvoz	1,36	1,38	1,42
Izvoz	1,35	1,28	1,29

SSSR proizvodi oko 3,0 a Severna Amerika 8,61 miliona m³ (1979. g.) Proizvodnja u Severnoj Americi je 1980. g. pala na 5,93 miliona m³. Najveći proizvođači u Evropi su Poljska (0,74 miliona m³ 1980. g.) i Finska (0,64 miliona m³).

Uvoz u 1980. g. će biti veći za oko 20.000 m³ od uvoza u 1979. g. Najveći uvoznici su Velika Britanija, 340.000 m³, SR Nemačka (300.000) i Holandija (130.000 m³). Najveći izvoznici su Švedska (290.000 m³) i Francuska i Poljska (po 143.000 m³).

Industrija ploča vlaknatice imala je iste poteškoće kao i industrija iverica. Slabo se koristila kapacitetima i teško je dolazila do sirovina. Paralelno s padom potražnje, povećani su kapaciteti u Evropi. U periodu 1972. — 1979. g. povećani su kapaciteti u Poljskoj, Rumuniji i Čehoslovačkoj za 60%. Poslednjih godina višak kapaciteta iznosio je oko 1,5 miliona m³ godišnje. Zbog teškoća u plasmanu, zatvorene su 3 fabrike u Skandinaviji i 4 fabrike u ostalim zemljama Zapadne Evrope. U 1979. g. kapaciteti su korišteni sa 78%.

Cene su rasle počevši od 1979. g. pa do kraja I polugođa 1980. g. Od decembra 1978. g. pa do decembra 1979. g. cene su u SR Nemačkoj porasle za 29%, a od 1970. pa do kraja 1979. g. za

58,3%. U Švedskoj su cene od decembra 1978. g. do januara 1980. g. porasle za 42%. U toku I polugođa 1980. g. cene su porasle za oko 15%.

U 1981. g. potrošnja u Evropi će nešto porasti, a proizvodnja ostati na približno istom nivou. Uvoz i izvoz će malo porasti: uvoz za 36.000 m³, a zvoz za 8000 m³. Korišćenje kapaciteta se neće menjati u odnosu na 1980. g.

Razvoj cena će biti isti kao kod ploča iverica. To znači da se one neće menjati u toku I polugođa. Razvoj cena u II polugođu će zavisiti od razvoja opšte ekonomske situacije.

Proizvođači ploča vlaknatice, kao i proizvođači iverica, moraće pažljivo da prate razvoj situacije na tržištu i da, u slučaju potrebe, brzo prilagode proizvodnju potražnji i da na taj način izbegnu jače poremećaje u cenama.

2.3.4. Celulozno drvo

Cela 1979. g. i I kvartal 1980. g. bio je vrlo zadovoljavajući period u industriji celuloze i papira u gotovo svim zemljama. Vrlo jaka potrošnja papira i kartona izazvala je porast proizvodnje gotovo svih vrsta celuloze, papira i kartona u svim zemljama. Industrija je radila punim ili blizu punog kapaciteta.

Pošto je proizvodnja bila jednaka potražnji, nije bilo stvaranja zaliha ni kod proizvođača ni kod uvoznika. Jedino su u Japanu iz opreznosti stvorene izvesne zalihe.

U ovoj situaciji cene su rasle za većinu vrsta, u nekim slučajevima vrlo osetno. Cene skandinavske, beljene, dugovlaknaste celuloze porasle su sa 410 dolara u I kvartalu 1978. g. na 545 dolara u II kvartalu 1979. g. Slično je bilo i sa ostalim vrstama celuloze i papira. Zbog slabljenja opšte konjunktore, cene za III i IV kvartal su zadržane na istom nivou. Verovatno se neće menjati ni u I polugođu 1981. g.

U nekim zemljama došlo je do poremećaja u proizvodnji zbog nedostatka celuloznog drva.

U toku II kvartala situacija se počela menjati. Potražnja je slabila i u ostalim mesecima. Ipak, krajem godine ponuda i potražnja celuloze bila je izbalansirana zbog relativno visoke potrošnje u zemljama Dalekog istoka, uključivo Japan. Kao ozbiljan kupac pojavila se i Kina. Zalihe su ipak ostale na relativno niskom nivou. Jedino su nešto veće zalihe od normalnih imale neke fabrike papira u SR Nemačkoj.

Pošto je recesija u SAD u septembru dostigla svoj najniži nivo, potrošnja nekih vrsta papira, naročito, kraftlajnera, počela je da raste.

Potrošnja novinskog papira i papira za štampanje ostala je prilično konstantna.

Posle pada u Evropi u 1977. g., u 1979. — 1980. g. potrošnja je rasla neprestano i u Ev-

ropi i u Severnoj Americi. Potrošnja u 1979. g. i 1980. g. bila je veća od rekordne postignute u 1974. g. Potrošnja u 1980. g. dostigla je 168 miliona m³ u Evropi i 184,5 miliona m³ u Severnoj Americi. Uključena je potrošnja u industriji ploča.

Hemijska celuloza ostala je glavni potrošač celuloznog drva (u Evropi 58,6%).

Interesantna je struktura potrošnje celuloznog drva. Tako je 14 evropskih zemalja, na koje otpada 70% evropske potrošnje, imalo u 1978. g. ovaj odnos potrošnje u procentima: klasično celulozno drvo četinaru 52,2%, te lišćara 18,2%, otpadaka i iverja 29,6%.

Posle pada cena u prethodnim godinama, u 1978., 1979. i 1980. g. došlo je do suprotnog trenda. Cene su rasle u većini zemalja. Npr. prosečne cene 1 m³ celuloznog drva iznosile su u Austriji (cel. drvo četinaru) 580, a polovinom 1980. g. 644 šilinga, u Finskoj decembra 1977. g. 71, a februara 1980. g. 134 finske marke, u Švedskoj decembra 1978. g. 162, 8, a januara 1980. g. 25,3 šv. kr.

U toku sledećih meseci 1980. cene su u svim zemljama i dalje rasle. U SAD su cene iverja i pilanskih otpadaka u toku 1980. g. porasle za 70%.

Osnovni razlog porasta cena je porast potrošnje u industriji koja ga troši i iznenadna ekspanzija potrošnje i cena ogrevnog drva.

U snabdevanju celuloznim drvom nastali su gotovo nerešivi problemi. Prvi, kako dugo i do koje visine će rasti cene ogrevnog drva i da li će one permanentno uticati na cene celuloznog drva. Drugi je koliko je industrija koja troši celulozno drvo u mogućnosti da poveća izdatke za njega i da ih prevaljuje na potrošače.

Posle izbijanja energetske krize snabdevanje celuloznim drvom postaje sve teže. Taj problem će postati još izrazitiji u 1981. ako cene nafte porastu. Cene celuloznog drva se sada formiraju na osnovu cena ogrevnog drva, a ne na osnovu cena ostalih proizvoda od drva, kao što bi bilo normalno. Svaka zemlja će, pa i Jugoslavija, u okviru svoje nacionalne šumarske politike morati da preuzme mere da se poveća proizvodnja celuloznog i ogrevnog drva.

Uvoz i izvoz celuloznog drva

	Ocena		
	1979.	1980.	1981.
Evropa			
Uvoz	17716	19786	19566
Izvoz	12618	13187	12358
SSSR			
Izvoz	5982	5400	5400
Severna Amerika			
Uvoz	3100	3700	3800
Izvoz	11992	12900	13050

Struktura evropskog uvoza i izvoza 1979. g.

	Uvoz	%	Izvoz
Oblo i cepano			
četinaru	48,0		40,7
lišćara	34,5		39,2
Otpaci i iverje	17,5		20,1

Prema oceni učešće otpadaka i iverja će u 1980. i 1981. g. porasti.

Najveći evropski uvoznici oblog i cepanog drva lišćara su (u hiljadama m³ 1980. g.): Austrija (790), Belgija (Luks.) 1925, Finska (1400), SR Nemačka (550), Italija (700) i Jugoslavija (400), a četinaru: Austrija (1010), Finska (1470), DR Nemačka (600), Italija (600), Španija (697), Švedska (2300) i Jugoslavija (700). Jugoslavija uvozi više celuloznog drveta četinaru nego Italija, koja ima mnogo veću proizvodnju celuloze i papira.

U 1981. g. se očekuje umeren porast potrošnje celuloznog drva (1,3%), odnosno treba da dostigne 171 milion m³. Očekuje se da će uvoz pasti za 1% a izvoz za 6%. Izvoz iz Severne Amerike će porasti. Cene će u I polугоду rasti za oko 5—10%.

LITERATURA:

- [1] *** Materijali sa 38. zasjedanja Komiteta za drvo. Zeneva 1980.
- [2] OREŠCANIN: Međunarodno tržište drveta, celuloze i papira, Drvarski glasnik, Beograd, broj 1 do 12/1980.
- [3] OREŠCANIN: Međunarodno tržište drveta, celuloze i papira, Privredni pregled, Beograd br. 6711, 6736, 6799, 6819, 6838, 6861, 6882, 6901, 6910, 6922 i 6940/80.

Recenzent:

dr Rudolf Sabadi, dipl. ing. dipl. oec.

Nomenklatura raznih pojmova, alata, strojeva i uređaja u drvanoj industriji

(Nastavak iz br. 11-12/1980.)

Franjo Stajduhar, dipl. ing.
Zagreb

UDK 801.3:634.0.63

Prispjelo: 6. studenog 1980.

Stručni rad

Prihvaćeno: 4. siječnja 1981.

Redni broj	Hrvatsko-srpski	Engleski	Francuski	Njemački
1	2	3	4	5
1043.	sitni otpaci	small waste	menus déchets, petits déchets	Kleinabfälle
1044.	sitno pokućstvo	miniature furniture	petits meubles	Kleinmöbel
1045.	skidanje kore močenjem	pond peeling	décortication de verges d'osier après trempage	Teichschäle
1046.	složaj	stack	pile	Stapel
1047.	sonda (senzor) za mjerenje temperature	temperature remote sensing — element	sonde de mesure de la température	Temperatur-Mess- fühler
1048.	sredstvo za odvajanje	parting agent	agent de démoulage ou de séparation	Trennmittel
1049.	stolarska pila	pad saw	scie de menuisier	Tischlersäge
1050.	stolarska ploča	blockboard	panneau latté	Stabplatte Tischlerplatte
1051.	stolarska tračna pila	joiner's band sawing machine	scie à ruban de menuiserie	Tischler-Band- sägemaschine
1052.	stolarski otpaci	woodworking wastes	déchets de menuiserie	Tischlerabfälle
1053.	stolarstvo	cabinet-making, joinery	menuiserie	Tischlerei
1054.	stolna glodalica	table moulding machine	toupie	Tischfräsmaschine
1055.	stolna kružna pila	joiner's cross-cut circular saw	scie circulaire à table	Tischkreissäge
1056.	stolna tračna pila	table bandsawing machine	scie à ruban à table	Tischbandsäge- maschine
1057.	stroj za čavljanje	nailing machine	machine à agraffer	Drahtnagelmaschine
1058.	stroj za lijepljenje trakom	taping machine	jointeuse de placages à papier	Taping-Maschine
1059.	stroj za usitnjivanje generatorskog drva	cleaving machine for generator wood	machine à fendre le bois pour gazogène	Tankholzspalt- maschine
1060.	sušenje generatorskog drva	drying of generator wood	séchage du bois pour gazogène	Tankholz-Trocknung
1061.	taktna dozirna vaga za iverje	cycle dosing scales for particles	balance doseuse de copeaux	Taktdosierwaage für Späne
1062.	tangencijalni rez (presjek)	tangential slicing (section)	débîts sur dosse, section tangentielle	Tangentialschnitt
1063.	tangencijalno utezanje	tangential shrinkage	retrait tangential	Tangentialschwindung
1064.	tanjurasti list kružne pile	dished circular saw blade	lame de scie circulaire concave	Tellerkreissägeblatt
1065.	tehnika lijepljenja	gluing technique	technique d'assemblages collés	Klebtechnik
1066.	temperaturne skale za sušenje piljene grade	temperature stages for drying of sawn timber	échelle des températures pour séchage du bois de sciage	Temperaturenstufen für die Schnittholztrocknung
1067.	termička naknadna obrada	heat after-treatment	traitement thermique supplémentaire	thermische Nach- behandlung
1068.	termička razgradnja drva	thermal decomposition of wood	décomposition thermique du bois	thermische Zersetzung des Holzes

(nastavlja se)